

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 15.11.2007

Asianumero 2007-00696

Viite Työministeriön lausuntopyyntö 26.10.2007/TM030:00/2005

Asia Lausunto ohjausryhmän ehdotuksesta ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman tarkentamiseksi

Työministeriölle

Kirkkohallituksen diakonian ja yhteiskuntatyön yksikön edustaja on ollut mukana työministeriön ohjausryhmässä ja on siten voinut kommentoida ehdotuksen sisältöä jo valmisteluvaiheessa. Tämän vuoksi kirkkohallituksen lausunnossa keskitytään ehdotuksen kohtiin, joissa erityisesti mainitaan kirkot ja seurakunnat vastuu- ja toimijatahoina.

4.1. Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja etsivä työ

Kirkkohallitus liittyy ehdotuksen arvioon siitä, että etsivän työn (ja mietinnössä mainittujen eräänlaisten valmiuspalveluiden) ei tarvitse kohdentua erityisesti ihmiskaupan uhriin, vaan työmuotoa käytetään tavoittamaan sosiaali- ja terveystalouden ulkopuolelle jääviä ihmisiä ja tätä kautta löytämään myös ihmiskaupan uhreja (s. 16).

4.1.1. Uhrien tunnistamisen kehittäminen

Uhrien tunnistamisessa ei kirkon ja seurakuntien työntekijöillä Suomessa ole juurikaan kokemusta. Siksi kohdassa mainitut pitkjänteinen koulutus ja ohjeistuksen saatavuus ovat ensiarvoisen tärkeitä. Eri tahoja yhdessä koulutettaessa syntyy sivuvaikutuksena laajempaa yhteistyövalmiutta ja verkostoitumista.

Luterilaisen kirkon osalta Kirkkohallituksen diakonian ja yhteiskuntatyön yksikkö voi tarvittaessa toimia välittäjänä koulutettavia kartoitettaessa. Kirkkohallituksen mielestä uhrien tunnistamiseen liittyvää koulutusta tarvitsevat kirkossa paitsi etsivää työtä tekevät erityisnuorisotyön ja diakonian viranhaltijat myös maahanmuuttajatyötä tekevät, henkisen huollon verkostojen ja kriisiryhmien jäsenet, poliisipapit, työpaikkapapit ja Palveluvan puhelimen kouluttajat.

4.1.2. Etsivän työn ja neuvonnan kehittäminen

Seurakunnissa etsivää työtä tehdään pääasiassa erityisnuorisotyössä. Kirkon erityisnuorisotyöllä tarkoitetaan etsivää, lähimmäiskeskeistä nuoriso- ja varhaisnuorisotyötä, joka kohdistuu lapsiin ja nuoriin, joiden voidaan olettaa olevan vaarassa syrjäytyä tai jotka jo ovat syrjäytyneet. Etsivän työn lisäksi erityisnuorisotyön toimintamuotoja ovat mm. Saapas-toiminta, festivaalitoiminta, yökahvilatoiminta, avoimien ovien toiminta ja vankilatyö. Myös henkilökohtaiset keskustelut nuorten kanssa ovat selkeä osa työtä.

Seurakunnissa toimii noin 140 erityisnuorisotyöntekijää noin 95 seurakunnassa tai seurakuntayhtymässä. Seurakuntien erityisnuorisotyö tukeutuu kuitenkin toiminnassaan laajaan vapaaehtoisten ryhmään.

Moniammatillinen verkostoyhteistyö on merkittävä osa erityisnuorisotyötä. Seurakunnat toimivat aktiivisessa yhteistyössä erityisesti kunnallisen nuorisotyön kanssa. Yhteistyötä tehdään myös poliisin ja sosiaalityön sekä jossain määrin kriminaalihuollon, perhetukikeskusten ja järjestöjen kanssa.

Erytisnuorisotyön etsivän työn soveltaminen ihmiskaupan vastaiseen toimintaan on siten perusteltua silloin, kun toiminta kohdistuu ennaltaehkäisevään työhön ja/tai lapsiin ja nuoriin.

Erytisnuorisotyön erikoistumiskoulutukseen on suunniteltu sisällytettävän perustietoa ihmiskaupasta ilmiönä, ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisjärjestelmästä. Laajempi ihmiskaupan uhrien tunnistamista kehittävä koulutus tulisi kuitenkin tarjota siitä erillisenä ja moniammatillisesti.

Etsivää työtä tehdään myös erityisdiakoniassa ainakin suurimmissa seurakuntayhtymissä sekä katu- ja kaupunkilähetyksissä. Etsivä työ on mm. avointen ovien toimintaa ja tiettyjen ihmisryhmien kohtaamista arkielämän toiminta-areenoilla. Erytisnuorisotyöntekijöiden tavoin diakonityöntekijät tarvitsevat koulutusta ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen. Koulutus on mielekästä järjestää moniammatillisesti muiden etsivää työtä tekevien tahojen kanssa.

4.3.5 Paluun järjestäminen

Kirkkohallitus pitää erittäin tärkeänä ehdotuksen kohtaa, että ihmiskaupan uhrien paluun turvaamiseksi on tehtävä riski- ja turvallisuusarviointi (s. 25). Valtioilla on ensisijainen vastuu ihmisoikeuksien turvaamisesta myös palautustilanteessa ja uudelleen kotoutumisessa. Kuitenkin myös järjestöillä ja henkilöllä itsellään on tärkeä rooli turvallisen paluun edellytysten selvittämisessä. Koska ihmiskaupan uhrien paluun järjestämisestä ei Suo-

messa ole vielä kokemuksia, kansallisten ja kansainvälisten yhteistyörakenteiden ja toimintamuotojen kehittäminen on syytä käynnistää.

Euroopan kirkkojen siirtolaiskomissiolla ja Caritas Euroopalla on ollut vuodesta 2002 CAT-projekti (Christian Action and Networking Against Trafficking in Women), jossa on mukana kristillisten järjestöjen lisäksi kansalaisjärjestöjä ja viranomaisia. Hankkeen avulla on saatu kokoon verkosto, jossa on mukana kristillisiä järjestöjä ja viranomaistahoja. Hanke on tehostanut kirkkojen välistä tiedonvaihtoa ja kokemusten jakamista. CAT on myös tuottanut käytännönläheisiä oppaita ennalta ehkäisevään ja auttavaan työhön. Myös Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) Itä-Eurooppa-toimisto on kehittänyt kirkkojen ihmiskaupan vastaista työtä.

Kirkkohallituksen arvion mukaan kirkkojen ja kristillisten järjestöjen osaamista ja maantuntemusta on mahdollisuus käyttää ihmiskaupan uhrien paluutilanteisiin valmistautuessa, ainakin joidenkin lähtömaiden kohdalla. Asiantuntemuksella voi olla käyttöä mm. riskianalyysissä tehtäessä. Esimerkiksi Caritas Euroopalla on asiantuntemusta Euroopan tasolla ja myös paikallisesti. Toinen esimerkki on Romaniassa toimiva kirkkojen yhteistyöjärjestö AIDRom, joka on vuodesta 2002 lähtien kehittänyt laajan neuvontaohjelman ihmiskaupan riskiryhmään kuuluville nuorille (SENSE). AIDRom on muiden järjestöjen kanssa tukenut myös ihmiskaupan uhrien kotimaahan paluuta ja uudelleen kotoutumista. Myös Nuorten Naisten Kristilliset yhdistykset tekevät aktiivista ennalta ehkäisevää ja auttavaa työtä mm. Keski- ja Itä-Euroopan alueella yhteistyössä La Stradan kanssa.

Kuten ehdotuksessa todetaan, paluun järjestäminen eri ulottuvuuksineen vaatii pitkäaikaista kansainvälisen yhteistyön kehittämistä - näin myös kirkkojen kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.

Kansliapäällikkö

Risto Junttila

Kirkkoneuvos

Seppo Häkkinen